

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ตามแนวคิดเชิงปรากฏการณ์วิทยา เพื่อศึกษาความหมายและประสบการณ์ของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย ผู้ให้ข้อมูลเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในการดูแลผู้ติดเชื้อโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ระหว่าง วันที่ 15 กรกฎาคม 2552 – วันที่ 31 สิงหาคม 2552 ใน 4 หน่วยงาน ซึ่งโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทยจัดขึ้นเพื่อรองรับผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 และมีความยินดีและเต็มใจเข้าร่วมการวิจัย ได้ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 16 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) การบันทึกเทป โดยใช้แนวคำถาม (Interview guideline) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2553 ถึงวันที่ 15 พฤษภาคม 2553 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ตามวิธีการของ Colaizzi (1978)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความหมายการปฏิบัติงานในการดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 พบว่าพยาบาลได้ให้ความหมายเป็น 3 ประเด็น คือ

1) การทำงานใช้ทักษะป้องกันการติดเชื้อ เป็นการทำงานที่ต้องไปดูแลคนไข้ที่ติดเชื้อหรือแม้แต่สงสัยว่ามีการติดเชื้อโรคระบาดใหม่ มีการปฏิบัติตามเทคนิคการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อเพิ่มขึ้น และต้องมีการระบบการบริหารจัดการที่ดีมีการวางแผนนโยบายร่วมกันของเจ้าหน้าที่ในการรับผู้ป่วย เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค มาสู่ตัวเราและคนไข้อื่นๆ

2) การทำงานบนความเสี่ยงกับคนไข้โรคติดเชื้อ หมายถึง เป็นการทำงานที่ต้องเสี่ยงกับคนไข้โรคติดเชื้อโดยมีโอกาสนในการติดเชื้อได้มากกว่าปกติทั้งจากการสัมผัส และทางอากาศที่เราหายใจ และเราต้องทำงานที่เหมือนกับคนไข้โรคติดเชื้อตลอดเวลาโดยต้องใช้ทั้งทักษะมากกว่าปกติในการดูแลคนไข้และต้องป้องกันการติดเชื้อร่วมกับการป้องกันการติดเชื้อ

3) เป็นประสบการณ์การทำงานที่ต้องใช้ทักษะเฉพาะทางในการดูแลผู้ป่วยโดยการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติที่โรงพยาบาลกำหนดขึ้นสำหรับดูแลผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่

2009 โดยเฉพาะนอกจากนี้ต้องใช้แนวทางการปฏิบัติของห้องแยกที่มีระบบปรับความดันเป็นลบ ซึ่งนับได้ว่าเป็นประสบการณ์ช่วยทำให้ได้ความรู้และมีข้อมูลเกี่ยวกับโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 มากกว่าพยาบาลที่ปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยทั่วไป และทำให้สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ของตนได้

2. ประสบการณ์การปฏิบัติงานของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ผลการศึกษาพบว่า มี 7 ประเด็นดังต่อไปนี้

1) กลัวและเครียดกับภาวะเสี่ยงต่อการติดเชื้อจากปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติกรดูแลผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 พยาบาลมีความรู้สึกกลัว เครียดและกังวลเรื่องที่ตนเองอาจเกิดการติดเชื้อโรคระบาดใหม่จากปฏิบัติงาน แต่เมื่อพยาบาลได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับโรคเพิ่มขึ้นและมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อ ตลอดจนมีมาตรการของโรงพยาบาลออกมารองรับทำให้ความรู้สึกดังกล่าวลดลงได้

2) เตรียมความพร้อมเพื่อการปฏิบัติงาน

โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 เป็นโรคที่อุบัติใหม่ ดังนั้นพยาบาลจึงต้องได้รับความรู้ และฝึกทักษะก่อนการปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยซึ่งความรู้ที่ได้มาจากมาตรการการดูแลผู้ป่วยที่ทางโรงพยาบาลออกมาให้เป็นแนวทางปฏิบัติโดยทั่วกันนอกจากนี้พยาบาลได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต สอบถามแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ติดตามข้อมูลจากสื่อต่างๆ และพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ และนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับความรู้เดิม ร่วมกับหัวหน้าหอมีบทบาทสำคัญโดยได้นำมาตรการของโรงพยาบาลมาสรุปให้ฟังพร้อมทั้งฝึกทักษะการใส่อุปกรณ์ป้องกันให้กับพยาบาลผู้ปฏิบัติงานการพยาบาลผู้ป่วย

3) ให้การดูแลและพยาบาลตามสภาพปัญหาของผู้ป่วย

การให้การพยาบาลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่นั้นพยาบาลต้องประเมินปัญหาและให้การพยาบาลให้ครอบคลุม โดยดูแลผู้ป่วยและญาติทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม โดยพยาบาลต้องประเมินอาการและปฏิบัติกิจกรรมทางการพยาบาลตามปัญหาของผู้ป่วย

4) ประสานงานเพื่อการดูแลผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพ

สำหรับด้านการประสานงาน ผลการศึกษาพบว่าพยาบาลต้องประสานงานกับบุคลากรในหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น เช่น พยาบาลหน่วยควบคุมการติดเชื้อ เภสัชกร เพื่อขอยามิฟู และที่สำคัญคือเมื่อพบผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ขึ้นเป็นครั้งแรก ต้องประสานงานผู้บริหารตั้งแต่ระดับต้นไปจนถึงระดับสูง เป็นต้น นอกจากนี้พยาบาลต้องมีการ

จัดการเรื่องเตียงให้เพียงพอและเหมาะสมเพื่อรองรับการระบาดที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การศึกษาในครั้งนี้นี้ยังพบอีกว่าผู้ป่วยโรคไข้วัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 อากาศหนักมีปัญหาคือระบบทางเดินหายใจต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ ผู้ป่วยในกลุ่มนี้ต้องใช้พยาบาลที่มีความชำนาญในการดูแลอย่างพยาบาลไอซียู ดังนั้นการรับผู้ป่วยเข้ารักษาในหอผู้ป่วยอาจจะเกิดผลกระทบต่อคุณภาพการบริการ และเกิดความเหนื่อยล้าอย่างมากให้กับพยาบาลประจำหอผู้ป่วย นอกจากนี้ยังพบว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ โครงสร้างของห้อง และอุปกรณ์ป้องกันที่ไม่เพียงพอทำให้พยาบาลผู้ปฏิบัติงานรู้สึกว่าคุณภาพของตนเองมีความปลอดภัยไม่เพียงพอ

3) การป้องกันตนเองไม่ให้ติดเชื้อ

พยาบาลที่ปฏิบัติงานในการดูแลผู้ป่วยไข้วัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ต้องมีการปรับพฤติกรรมโดยมีการดูแลตนเองเพิ่มขึ้นทั้งทางด้านที่พักผ่อนนอนหลับเพิ่มมากขึ้น ปรับสุขนิสัยการรับประทานอาหารให้ครบห้าหมู่ การเพิ่มการรับประทานวิตามินซี และตระหนักถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมการแพร่กระจายเชื้อเพิ่มขึ้น โดยการสวมอุปกรณ์ป้องกันซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการป้องกันการติดเชื้อ สำหรับการสวมอุปกรณ์ป้องกันดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงกิจกรรมการพยาบาลและโอกาสการสัมผัสเชื้อโรค และเมื่อการปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้น การที่อุปกรณ์ป้องกันและเปลี่ยนเสื้อผ้าที่ตนสวมขณะปฏิบัติงาน การทำความสะอาดร่างกายหลังจากปฏิบัติหน้าที่ก่อนที่จะกลับบ้านเป็นการลดโอกาสการแพร่กระจายเชื้อสู่สมาชิกในครอบครัวของคุณ

3) จิตสำนึกต่อความรับผิดชอบตามหน้าที่ของพยาบาล

พยาบาลที่ปฏิบัติงานในการดูแลผู้ป่วยไข้วัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ปฏิบัติงานของตนด้วยจิตสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลที่ต้องดูแลผู้ป่วยให้ปลอดภัยไม่มีความคิดที่จะละทิ้งหน้าที่ มีความคิดว่าตนมีความสามารถและเหมาะสมในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ดังกล่าวทั้งความสามารถของบุคลากรที่มีความรู้พื้นฐานในการดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้ออยู่แล้ว และโครงสร้างทางกายภาพของหน่วยงานที่สามารถปรับเป็นห้องแยกผู้ป่วยติดเชื้อ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคใหม่ได้

4) ขวัญและกำลังใจในการทำงาน

นอกจากความรู้สึกรับผิดชอบในหน้าที่แล้วพยาบาลที่ปฏิบัติงานในการดูแลผู้ป่วยไข้วัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 สามารถปฏิบัติงานได้โดยขวัญและกำลังใจจาก หัวหน้าหอผู้ป่วยที่คอยเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานด้วยความเข้าใจ โดยการปฏิบัติงานของพยาบาลนั้นไม่ได้คำนึงถึงค่าตอบแทนซึ่งเป็นคุณค่าในงานของพยาบาลที่เกิดขึ้นจากการให้โดยให้

การดูแลผู้ป่วย ที่มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัย แต่ต่อมาภายหลังโรงพยาบาลประกาศว่ามีการมอบค่าความเสี่ยงกับพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยไข้หัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาประสบการณ์การปฏิบัติงานในการดูแลผู้ป่วยไข้หัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ผู้วิจัยได้อภิปรายตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ความหมายการปฏิบัติงานของพยาบาล ในการดูแลผู้ป่วยโรคไข้หัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

พยาบาลได้ให้ความหมายของการดูแลผู้ป่วยไข้หัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ว่าเป็นการทำงานบนความเสี่ยงกับคนไข้โรคติดเชื้อ เพราะพยาบาลได้ตระหนักรู้ว่าตนเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อ โดยเมื่อเหตุการณ์การระบาดเกิดขึ้นพยาบาลต้องปฏิบัติหน้าที่ที่มีความสำคัญในการดูแลให้การพยาบาลผู้ป่วยที่ติดเชื้อโดยตรง และ ต้องปฏิบัติงานโดยใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อตลอด 24 ชั่วโมง รวมทั้งเป็นด่านแรกในการคัดกรองผู้ป่วยว่ามีการติดเชื้อไข้หัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 หรือไม่เพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป ซึ่งลักษณะการทำงานดังกล่าวทำให้พยาบาลเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงที่จะมีโอกาสการติดเชื้อได้ ทั้งจากทางตรง และ ทางอ้อม เช่น การไอจามรดกันโดยตรง หรือการหายใจเอาฝอยละอองเชื้อโรค จากการต้องพูดคุยกับผู้ป่วยเข้าสู่ร่างกาย หรือจากการสัมผัสสิ่งปนเปื้อนเชื้อผ่านมือ และเชื้อโรคสามารถเข้าสู่ร่างกายได้ทั้งทางจมูกปากและตา (สร้อยชูศรี, 2552; Styra, 2007; Siegel, et al., 2007) ซึ่งการปฏิบัติงานเช่นนี้ทำให้มีโอกาสติดเชื้อจากผู้ป่วยได้สูงถึงร้อยละ 53 (WHO, 2003 อ้างถึงใน อดุลย์ บัณฑิตกุล, 2552) เมื่อต้องเผชิญต่อภาวะเสี่ยงต่อการติดเชื้อเป็นเหตุให้พยาบาลได้ให้ความหมายของการปฏิบัติงานนี้ว่าเป็นการปฏิบัติงานที่ต้องป้องกันตนเองไม่ให้เกิดการติดเชื้อโรคใหม่รวมทั้งการป้องกัน ไม่ให้เชื้อแพร่กระจายสู่บุคลากรและผู้ป่วยอื่นๆ โดยต้องมีมาตรการที่ดีในการรับผู้ป่วยจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน (จิตตราภรณ์ จิตริเชื้อ, 2548) และนอกจากนี้เนื่องจากโรคไข้หัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 จัดเป็นโรคอุบัติใหม่เพราะเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสตัวใหม่ที่ก่อให้เกิดโรคในคน และสามารถติดต่อระหว่างคนสู่คนได้ ซึ่งไวรัสชนิดใหม่นี้ไม่ใช่เชื้อไวรัสที่เคยก่อให้เกิดโรคไข้หัดใหญ่ตามฤดูกาล (WHO, 2009) ดังนั้นจึงต้องมีมาตรการต่างๆจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกมารองรับเพื่อควบคุมการแพร่ระบาด พยาบาลในส่วนหนึ่งจึงได้ให้ความหมายของการปฏิบัติงานนี้ว่ามุมมองว่า

เป็นโอกาสที่ดีที่ตนได้มาปฏิบัติงานและมีประสบการณ์และสามารถถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวให้เพื่อนพยาบาลด้วยกันและผู้อื่นที่ไม่มีโอกาสได้

2. ประสบการณ์การปฏิบัติงานของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

2.1 พยาบาลมีหน้าที่ในการให้บริการด้านสุขภาพอนามัยโดยการดูแลและการช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย การฟื้นฟูสภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ และมุ่งเน้นให้บริการครอบคลุมสุขภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ซึ่งพยาบาลจะปฏิบัติด้วยความเต็มใจและไม่รู้สึกกลัว ผลการศึกษาพบว่าพยาบาลที่ต้องดูแลให้การพยาบาลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ที่ติดเชื้อจะมีความรู้สึกกลัวว่าตนเองจะติดเชื้อและตายได้ ความกลัวจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อพบว่าผู้ป่วยเสียชีวิต เพราะรู้สึกห่วงกังวลถึงสมาชิกในครอบครัวของตนเองที่ต้องรับผิดชอบดูแล ซึ่งหากตนเองประสบกับการติดเชื้อยอมทำให้สมาชิกครอบครัวต้องประสบปัญหาด้วย ประกอบกับกระแสข่าวและการรายงานผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้ออย่างต่อเนื่องกระตุ้นให้พยาบาลยังเกิดความรู้สึกตื่นกลัว โดยปกติลักษณะงานของพยาบาลเป็นงานที่มีความเครียด (Wheeler and Riding, 1994) เพราะเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของคนไข้ ตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยและญาติ การปฏิบัติงานภายใต้ความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคอุบัติใหม่จึงทำให้พยาบาลที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 มีความเครียดมากกว่าพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอื่น ผลการศึกษายังพบว่าต่อมาเมื่อพยาบาลได้ปรับตัวโดยมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับโรคเพิ่มขึ้น ตลอดจนมีมาตรการต่างๆ ออกมารองรับและพยาบาลได้เรียนรู้วิธีการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเป็นเหตุให้ความรู้สึกกลัวและเครียดลดลงได้

2.2 การพยาบาลผู้ป่วยให้ปลอดภัยจากโรคจัดได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานของพยาบาลและความรู้คือรากฐานสำคัญสำหรับการปฏิบัติงาน (จิตตราภรณ์ จิตรีเชื้อ, 2548) สำหรับโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 เป็นโรคที่เกิดขึ้นใหม่ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมเพื่อการปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้พยาบาลสามารถดูแลผู้ป่วยและป้องกันตนเองจากการติดเชื้อได้อย่างปลอดภัย สำหรับการเตรียมความรู้ของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ท่ามกลางสถานการณ์การระบาดที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และโรงพยาบาลต้องเตรียมรับสถานการณ์ให้ทันเหตุการณ์ ดังนั้นการได้รับความรู้จากแนวทางปฏิบัติของโรงพยาบาลเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ พยาบาลจึงได้พยายามในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และพบว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ อีกทั้งเป็นผู้นำในการฝึกทักษะการป้องกันการติดเชื้อให้กับพยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

2.3 การปฏิบัติงานของพยาบาลประกอบด้วย ด้านการพยาบาล ด้านบริหารจัดการ ด้านการรักษามาตรฐานการพยาบาล ด้านวิชาการ (สมจิต หนูเจริญกุล, 2543) สำหรับด้านการพยาบาลต้องให้การดูแลและรักษาพยาบาลตามสภาพปัญหาของผู้ป่วย ประเมินปัญหาและให้การพยาบาลที่ครอบคลุมทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ซึ่งจากการศึกษาของ วศินี สมศิริ (2548) ศึกษาประสบการณ์พยาบาลในการดูแลผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (ซาร์ส) พบว่าได้กล่าวถึงหลักการดูแลผู้ป่วยตามอาการและปัญหาของผู้ป่วย

2.4 การประสานงานในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำหอผู้ป่วย ในการควบคุมและสอบสวนการระบาดเมื่อพบผู้ป่วยเกิดการติดเชื้อที่ไม่เคยพบมาก่อนต้องแจ้งให้พยาบาลควบคุมการติดเชื้อทราบโดยเร็ว และรีบดำเนินการควบคุม ในกรณีเกิดการระบาด บุคลากรในหอผู้ป่วยจะมีความสำคัญในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วยที่เกิดการติดเชื้อ และการค้นหาผู้ป่วยในการระบาดเพิ่มเติม รวมทั้งเก็บตัวอย่างส่งตรวจจากผู้ป่วย บุคลากรและสิ่งแวดล้อมในหอผู้ป่วย โดยใช้มาตรการควบคุมการติดเชื้อที่สำคัญ คือการล้างมือ และมาตรการอื่นๆที่คิดว่าเกี่ยวข้องกับแพร่กระจายเชื้อ ได้แก่ การแยกผู้ป่วย การทำลายเชื้อในสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตามคณะกรรมการควบคุมการติดเชื้ออย่างเคร่งครัด อะเคื่อ อุณหเลขกะ (2548) เมื่อพบโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่เป็นรายแรกในผู้ป่วยที่เดินทางมาจากต่างประเทศ พยาบาลต้องประสานงานกับสนามบินเพื่อติดตามผู้โดยสารท่านอื่นที่มีอาการมาตรวจ และต้องใช้การประสานงานเป็นอย่างมากในการเก็บส่งตรวจให้ถูกต้อง และการประสานกับห้องยาเพื่อให้ได้ยาต้านไวรัสให้ผู้ป่วยซึ่งช่วงของการระบาดใหม่ๆจัดว่าเป็นยาควบคุมเพื่อป้องกันการกลายพันธุ์ของไวรัส และพยาบาลระดับปฏิบัติการต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการเรื่องเตียงสำหรับรับผู้ป่วยให้เพียงพอกับจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้นซึ่งต้องมีการย้ายผู้ป่วยที่ไม่ติดเชื้อโรคระบาดใหม่ไปรวมกันหรือย้ายไปยังหน่วยงานอื่นที่สามารถรับย้ายได้โดยต้องคำนึงถึงหลักควบคุมการติดเชื้อเป็นสำคัญ

2.5 หลักการป้องกันตนเองไม่ให้ติดเชื้อโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 คือพยาบาลได้ใช้การวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นซึ่งวิธีนี้จะทำให้พยาบาลลดโอกาสสัมผัสเชื้อโรคจากผู้ป่วย แต่ผู้ป่วยต้องได้รับการพยาบาลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ นอกจากนี้พยาบาลที่ปฏิบัติงานในการดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ได้มีการปรับพฤติกรรมในการดูแลตนเองเพิ่มขึ้น โดยการออกกำลังกาย รับประทานอาหารให้ครบห้าหมู่ เพิ่มวิตามินซี การพักผ่อนนอนหลับเพิ่มขึ้นเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงซึ่งจากการศึกษาของ แน่งน้อย สมเจริญ (2545) พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความเชื่อและความตระหนักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในตนเองก่อนและเป็นตัวอย่างในพฤติกรรมสุขภาพให้แก่ผู้มารับบริการ ครอบครัวและชุมชน ซึ่งพยาบาลเป็นผู้มี

ความรู้และสามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อนั่นเอง และหลักสำคัญอีกอย่างหนึ่งของพยาบาลก็คือการใช้สติเตือนตนเองให้ปฏิบัติตามมาตรการทุกครั้งในขณะการปฏิบัติงาน

2.6 พยาบาลปฏิบัติงานด้วยจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบตามหน้าที่ของพยาบาล กล่าวคือ การดูแลผู้ป่วยโรคระบาดนี้เป็นหน้าที่ของตนและมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจากการศึกษาของปรารธนา ยามานนท์ (2550) ได้ศึกษาถึงประสบการณ์การพยาบาลสาธารณสุขของพยาบาลวิชาชีพในเหตุการณ์สึนามิ พบว่าพยาบาลผู้ปฏิบัติงานได้กล่าวถึงความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่ของบุคลากรพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย และความรับผิดชอบในหน้าที่ในการให้การพยาบาลผู้ป่วยได้กล่าวไว้ในจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล (สภาการพยาบาล , 2553)

2.7 หัวหน้าหอผู้ป่วยที่ดูแลใส่ใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลเป็นอย่างดี โดยการช่วยเหลือกิจกรรมการพยาบาลต่างๆ ในหอผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 เมื่อพยาบาลมีภาระงานมากโดยช่วยให้การดูแลผู้ป่วย และช่วยเหลือด้านการประสานงาน รวมทั้งคอยให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาต่างๆตลอดเวลา นับว่าเป็นส่วนสำคัญในการสร้างขวัญและกำลังใจและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานให้พยาบาลผู้ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยโรคระบาดนี้ เพราะการเอื้ออาทรลูกน้องโดยการเอาใจใส่ ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับลูกน้อง ไม่ทอดทิ้งให้ลูกน้องเผชิญปัญหาตนเอง ความเข้าใจที่จะแบ่งปัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นช่วยแก้ปัญหาช่วยแบ่งเบาปริมาณงานอย่างจริงจัง การจัดการที่มีจิตเมตตาภาพ ส่งผลให้ลูกน้องเกิดความรับผิดชอบที่แท้จริง และเกิดแรงจูงใจในการทำงานสอดคล้องกับศึกษาของอสิพร เมฆสตาพรกุล (2549) และความประนีประนอม การให้ความช่วยเหลือบุคลากรทุกคนในหน่วยงานของตน โดยทำหน้าที่เป็นผู้เสนอการให้ความช่วยเหลือ เป็นที่พึ่งพา เป็นที่ปรึกษา และเป็นแบบอย่างแก่บุคลากร เพื่อให้มีการพัฒนาในงานมากยิ่งขึ้น บุคลากรมีความพึงพอใจในงานมากขึ้น มีแนวโน้มในการคงอยู่ในองค์กรมากขึ้น (Duffield, 1992) สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุให้พยาบาลสามารถปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 นี้ได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้การปฏิบัติงานของพยาบาลที่ให้ด้วยความเต็มใจโดยไม่ได้หวังผลตอบแทนนั้นหมายถึงคุณค่าในงานของพยาบาลที่เกิดจากการให้ (กนกอร ชารา, 2551) ซึ่งจะเห็นว่าพยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 นั้นปฏิบัติงานโดยไม่ได้หวังผลตอบแทนใดๆแม้ว่าจะรู้สึกเหนื่อยกับภาระงานที่เพิ่มขึ้นก็ตาม โดยไม่ทราบว่าจะได้รับค่าตอบแทนซึ่งโรงพยาบาลได้ประกาศถึงค่าตอบแทนความเสี่ยงในภายหลังจากการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การเกิดเหตุการณ์ระบาดของโรคอุบัติใหม่ที่แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วเช่นนี้ พบว่า พยาบาลที่ปฏิบัติงานในภาระงานที่เพิ่มขึ้นภายใต้ความรู้สึกที่กลัวและวิตกกังวล แต่สิ่งที่ช่วยให้เกิดความรู้สึกดีขึ้นและมีแรงจูงใจในการทำงานคือ การปฏิบัติบทบาทของหัวหน้าที่เหมาะสมคือ การช่วยเหลือด้วยความเข้าใจและเอื้ออาทรนับเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม
2. แนวนโยบายที่ชัดเจนที่โรงพยาบาลออกมารองรับ และการได้รับความรู้และมีความเข้าใจในโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 รวมทั้งได้ฝึกทักษะในการป้องกันตนเองไม่ให้ติดเชื้อจากการปฏิบัติงานสามารถลดความรู้สึกกลัวและเครียดที่เกิดขึ้นกับพยาบาลที่ต้องปฏิบัติงานได้อย่างมาก
3. การดูแลเรื่องความปลอดภัยในการทำงานของบุคลากรควรดูแลให้ครบทุกด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพควรมีแนวทางการดูแลรักษาระบบห้องควบคุมความดันอย่างต่อเนื่อง และด้านชีวภาพควรจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอย่างพอเพียง
4. การเตรียมความพร้อมให้บุคลากรก่อนการปฏิบัติงานซึ่งต้องให้ทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับโรค ความรู้ในการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของโรคระบาดใหม่ รวมทั้งการฝึกทักษะ การป้องกันการติดเชื้อจากการปฏิบัติงาน และที่สำคัญคือการเพิ่มความรู้และเพิ่มทักษะเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยอาการหนักและต้องใช้เครื่องช่วยหายใจให้กับพยาบาลผู้ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 สิ่งเหล่านี้จะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และช่วยเพิ่มความปลอดภัยในการทำงาน
5. การจัดระบบที่เอื้อต่อการประสานงานเมื่อพบโรคระบาดใหม่เกิดขึ้นให้พยาบาลระดับปฏิบัติการเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อผู้ปฏิบัติเพราะเมื่อมีโรคระบาดอุบัติใหม่เกิดขึ้นพยาบาลระดับปฏิบัติการจะต้องมีบทบาทในการประสานงานทั้งผู้บริหารระดับต้นไปจนถึงระดับสูง ประสานงานภายในและภายนอกองค์กรเพื่อควบคุมการแพร่ระบาด และการประสานกับบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ เพื่อความร่วมมือในการดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. การยึดหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ในการขณะปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะถึงแม้ว่าในปัจจุบันทั่วโลกได้เข้าสู่ภาวะหลังการระบาดของไข้หวัดใหญ่ด้วยข้อมูลความรู้ที่มีอยู่ จากการระบาดใหญ่ในอดีต ทำให้คาดการณ์ว่าเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (H1N1) 2009 จะยังคงมีการแพร่กระจายอย่างทั่วไปเช่นเดียวกับเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาลในช่วงหลายปีข้างหน้า ถึงแม้ว่าความตระหนักของประชาชนได้ลดลง

เป็นอย่างมาก แต่การเฝ้าระวังโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของประเทศต่างๆ ยังคงมีความสำคัญ เพราะเราไม่สามารถคาดการณ์พฤติกรรมของไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ได้ เพราะไวรัสชนิดนี้ ก่อให้เกิดอาการปอดบวมจากการติดเชื้อไวรัสในระยะแรกในประชากรจำนวนไม่มากกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมักไม่พบในไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาบทบาทของหัวหน้าหอผู้ป่วยเมื่อเกิดการระบาด โรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำ
2. ศึกษาบทบาทของพยาบาลควบคุมการติดเชื้อเมื่อเกิดการระบาด โรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำ
3. ศึกษาความพร้อมของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ในการเกิดการระบาด โรคอุบัติใหม่
อุบัติซ้ำ